

Hemelektronik 2019

Tillsyn av museibutiker, batterier och batteriprodukter,
musikelektronik och produkter utvalda av Elsäkerhetsverket

TILLSYN 1/20

Kemikalieinspektionen är en myndighet under regeringen. Vi arbetar i Sverige, inom EU och internationellt för att utveckla lagstiftning och andra styrmedel som främjar god hälsa och bättre miljö. Vi har tillsyn över reglerna för kemiska produkter, bekämpningsmedel och ämnen i varor och gör inspektioner. Vi ger också tillsynsvägledning till kommuner och länsstyrelser. Vi granskar och godkänner bekämpningsmedel innan de får användas. Vårt miljö kvalitetsmål är Giftfri miljö.

© Kemikalieinspektionen.

Artikelnummer: 511 356

Förord

Kemikalieinspektionen har på uppdrag av regeringen tagit fram *Handlingsplan för en giftfri vardag 2015-2020*. Insatser sker på flera områden både i Sverige, inom EU och internationellt och ofta i samarbete med andra myndigheter. Att minska kemiska risker i vardagen är ett steg på vägen att nå riksdagens miljö kvalitetsmål *Giftfri miljö*, det mål myndigheten ansvarar för.

Inom ramen för handlingsplanen tar vi fram kunskapssammanställningar som publiceras på myndighetens webbplats. Bakom publikationerna står egna medarbetare, forskare eller konsulter. Publikationerna, som är kostnadsfria, finns på www.kemikalieinspektionen.se.

Denna rapport beskriver ett tillsynsprojekt om elektriska produkter och är en av de insatser som utförs inom ramen för Handlingsplan för en giftfri vardag. Projektet genomfördes av Kemikalieinspektionens tillsynsavdelning. Mariana Pilenvik och Charlotte Rahm har varit projektledare. Marcus Hagberg, Amanda Rosen, Karin Rumar och Camilla Westlund, har också deltagit i projektet.

Innehåll

Förord	3
Ordlista/Glossary.....	6
Sammanfattning	8
Summary	9
1 Inledning.....	10
1.1 Om Kemikalieinspektionen.....	10
1.2 Därför genomför vi ett projekt om hemelektronik	10
1.3 Kemikalier regler som gäller för varor	10
1.3.1 Reach-förordningen (EG) nr 1907/2006	10
1.3.2 POPs-förordningen (EU) nr 2019/1021	11
1.3.3 RoHS-direktivet EU/2011/65	11
1.3.4 Batteridirektivet 2006/66/EG	12
2 Urval av ämnen för analys	12
3 Information om farligheten för de ämnen vi hittat och de produkter vi testat	13
4 Metod och resultat.....	13
4.1 Batterier och batteriprodukter.....	14
4.1.1 Vårt tillvägagångssätt.....	14
4.1.2 Urval av företag och varor.....	15
4.1.3 Resultat	15
4.1.4 Slutsats.....	16
4.2 Musikelektronik	17
4.2.1 Vårt tillvägagångssätt.....	17
4.2.2 Urval av företag och varor.....	17
4.2.3 Resultat	18
4.2.4 Slutsats.....	18
4.3 Museibutiker	18
4.3.1 Vårt tillvägagångssätt.....	18
4.3.2 Urval av företag och varor.....	19
4.3.3 Resultat	19
4.3.4 Slutsats.....	19
4.4 Samverkan med Elsäkerhetsverket	20
4.4.1 Vårt tillvägagångssätt.....	20
4.4.2 Urval av företag och varor.....	20
4.4.3 Resultat	21
4.4.4 Slutsats.....	21
4.5 Besöksinspektioner	22
4.6 Åtgärder vid överträdelser mot reglerna	22
5 Diskussion.....	23

6	Vad kan företagen arbeta vidare med	24
	Bilaga 1 Regelverk.....	27
	Bilaga 2 Informationsbrev om projektet	31
	Bilaga 3 Ämnen som analyserades i projektet.....	33
	Bilaga 4 Kontrollerade varor.....	36
	Delprojekt Batterier och batteriprodukter.....	36
	Delprojekt Musikelektronik.....	38
	Delprojekt Museibutiker	39
	Delprojekt Samverkan med Elsäkerhetsverket	41

Ordlista/Glossary

Batteriprodukt	En elektrisk produkt som drivs av ett batteri
Cd	Kadmium
CMR	Cancerframkallande, mutagena (genotoxiska) och reproduktionstoxiska ämnen som har så allvarliga egenskaper att människor inte bör exponeras för dem. Teoretiskt kan i många fall en enda exponering för en mycket låg dos (mängd) orsaka irreversibla (bestående) skador. Det kan vara ärftliga mutationer eller skador på reproduktionen (på fruktsamheten eller på utvecklingen av embryo/foster/barn) eller skador som på sikt kan utvecklas till cancer
CLRTAP	Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution
Distributör	Aktör (fysisk eller juridisk person) som tillhandahåller elektriska och elektroniska produkter i Sverige, men som inte är en tillverkare eller importör
DoC	Declaration of Conformity/ EU-försäkran om överensstämmelse
ECHA	Den europeiska kemikaliemyndigheten
Elektrolyt	En elektrolyt är ett ämne som producerar en elektriskt ledande lösning när den är upplöst i ett polärt lösningsmedel, till exempel vatten
Ftalater	Ftalater används som mjukgörare i plast. Vissa ftalater har reproduktionsstörande och miljöfarliga egenskaper eller kan påverka människokroppen negativt på annat sätt
Flamskyddsmedel	Kemisk förening som ska skydda en vara från att börja brinna
Grossist	Aktör som köper in stora volymer av varor och som sedan säljer vidare till andra företag
ICSMS	Information and Communication System for market Surveillance/ system för marknadskontrollmyndigheter att informera varandra om genomförd tillsyn
Importör	Aktör (fysisk eller juridisk person) som släpper ut varor på unionsmarknaden från land utanför EU
Kandidatförteckningen	Kandidatförteckningen är en lista med drygt 200 särskilt farliga ämnen. Den är en del av den europeiska kemikalielagstiftningen, Reach
POPs	Persistent Organic Pollutants. Förordning (EG) nr 2019/1021
Safety Gate Rapex	Rapid Alert System for dangerous non-food products/system för marknadskontrollmyndigheter för information om farliga varor
Reach	Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals. Förordning (EG) nr 1907/2006
RoHS	Restriction of the use of certain hazardous substances in electrical and electronic equipment Direktiv 2011/65/EU
RoHS-AdCO	Europeisk grupp för samarbete inom marknadskontroll av elektriska produkter
SCCP	Short Chain Chlorinated Paraffin's/Kortkedjiga klorparaffiner
SVHC	Substance of Very High Concern / ämne på kandidatförteckningen
Utsläppande på marknaden	Leverans eller tillhandahållande till tredje part, mot betalning eller kostnadsfritt. I lagstiftningarna Reach och CLP anses även import innebära utsläppande på marknaden
XRF	X-Ray Fluorescence. Med detta instrument kan man med hjälp av röntgenstrålning mäta vilka grundämnen och ungefär hur mycket av ämnet som ett material består av

Återförsäljare

Aktör som har svenska leverantörer och säljer varor vidare på svenska marknaden

Sammanfattning

Kemikalieinspektionens tillsynsavdelning inspekterar företag som tillverkar, importerar och säljer kemiska produkter och varor som innehåller eller har behandlats med kemiska ämnen. Som en del av tillsynen utförs kemiska analyser av produkter för att kontrollera att produkterna klarar de krav som finns i lagstiftningen. Denna rapport är en sammanställning av flera delprojekt och de analyser som tillsynsavdelningen har gjort med fokus på elektriska produkter och batterier under 2019.

Sammanlagt kontrollerade vi 132 produkter i projektet varav 79 var elektriska. Vi hittade 26 produkter som innehöll otillåtna ämnen i halter över gränsvärdet i lagstiftningarna vilket motsvarar 20 procent. Av de elektriska produkterna innehöll 21 otillåtna ämnen vilket motsvarar 27 procent. De otillåtna ämnena som hittades i projektet var främst bly i lödningar och kortkedjiga klorparaffiner i plast. Vi hittade också kvicksilver och kadmium i ett par av de batterier som ingick i de varor vi granskade. Inga förbjudna ämnen hittades i de batterier som inte ingick i en produkt, utan såldes separat.

Kontrollerna genomfördes i fyra delprojekt: *Museibutiker, Musikelektronik, Batterier och batteriprodukter* samt *Samverkan med Elsäkerhetsverket*. I tre av delprojekten begärde vi in varuprover medan i vi i samarbetsprojektet med Elsäkerhetsverket fick ta del av de varor som klarat sig i Elsäkerhetsverkets kontroller. På Kemikalieinspektion kontrollerade vi de inkomna varorna med vårt XRF-instrument och skickade de komponenter som ansågs relevanta för analys vid externt ackrediterat laboratorium.

De förbjudna ämnen som vi letade efter var främst bly, kadmium, kortkedjiga klorparaffiner och kvicksilver. Vi letade även efter några ämnen som är uppförda på kandidatförteckningen i de separata litiumbatterier vi kontrollerade samt i de litiumbatterier som ingick i de granskade batteriprodukterna. Samtliga av de granskade litiumbatterierna innehöll minst ett ämne på kandidatförteckningen.

Vi granskade även märkningen på de produkter som vi själva begärt in. Av de 45 elektriska produkter där märkning granskats saknade 14 procent CE-märkning och 29 procent saknade kontaktadress till tillverkare eller importör. Av de 14 leksaker vi kontrollerat saknade tre 18 procent CE-märkning och 28 procent saknade kontaktuppgifter till tillverkare eller importör.

Summary

The Swedish Chemicals Agency's department of enforcement inspects companies that manufacture, import and sell chemical products and articles that contain or have been treated with chemical substances. As part of the control, we perform chemical analyses of products to verify that the products meet the requirements of the legislation. This report is a compilation of several sub-projects and the analyses carried out by the enforcement department focusing on electrical products and batteries in 2019.

In total, we checked 132 products in the project, of which 79 were electrical. We found that 26 products contained prohibited substances at levels above the limit value in the legislation, which corresponds to 20 percent. Of the electrical products, 21 contained prohibited substances, which corresponds to 27 percent. The prohibited substances found in the project were mainly lead in solders and short-chain chlorinated paraffin's in plastic. We also found mercury and cadmium in a couple of the batteries that were included in the articles we inspected. No banned substances were found in the batteries that were not part of a product, but sold separately.

The inspections were carried out in four sub-projects: *Museum shops*, *Music Electronics*, *Batteries and battery products*, and *Collaboration with the National Electrical Safety Board*. In three of the sub-projects, we requested samples of articles from the inspected companies, while in the cooperation project with the National Electrical Safety Board we received and controlled the articles that passed the Swedish Safety Agency's controls. At the Swedish Chemicals Agency, we checked the received goods with our XRF instrument and sent the components that were considered relevant for analysis at an externally accredited laboratory.

The prohibited substances we were looking for were mainly lead, cadmium, short-chain chlorinated paraffin's and mercury. We also looked for some substances that are on the candidate list in the separate lithium batteries we controlled as well as in the lithium batteries that were included in the inspected battery products. All of the lithium batteries audited contained at least one substance on the candidate list.

We also reviewed the labelling of the products we ourselves requested. Of the 45 electrical products where the labelling was examined, 14 percent lacked CE marking and 29 percent lacked contact address to manufacturer or importer. Of the 14 toys we controlled 18 percent lacked CE marking and 28 percent lacked contact information to manufacturers or importers.

1 Inledning

1.1 Om Kemikalieinspektionen

Kemikalieinspektionen uppdrag är att minska riskerna för att människor och miljö skadas av kemikalier. Vi är en myndighet under den svenska regeringen och vi arbetar i Sverige, inom EU och i världen. Vi utvecklar lagstiftning och andra styrmedel i Sverige, inom EU och genom vårt internationella samarbete. Vi hanterar reglerna för kemiska produkter, bekämpningsmedel och ämnen i varor. Vi prövar ansökningar om tillstånd att få sälja och använda växtskyddsmedel och biocidprodukter innan de får användas. Vi utövar tillsyn över importörer och tillverkare av kemiska produkter, bekämpningsmedel och varor och gör inspektioner. Vi ger också tillsynsvägledning till kommuner och länsstyrelser.

1.2 Därför genomför vi ett projekt om hemelektronik

I de flesta svenska hem finns mängder av olika elektriska produkter och utrustning för bland annat spel, lek, arbete och fritid. För att minska de negativa hälso- och miljöeffekterna under apparaternas livscykel är det viktigt att de inte innehåller skadliga ämnen. Förekomsten av skadliga ämnen i elektriska produkter medför risker för hälsa och miljö i första hand vid tillverkning av produkterna och när produkterna blir till avfall. Under användningen bidrar produkterna till den sammanlagda exponeringen för ämnen som vi människor utsätts för i vår vardag.

Elektronik är en produktgrupp där tidigare tillsyn visat att en stor andel av de kontrollerade elektriska produkterna innehållit förbjudna och potentiellt skadliga ämnen. Det har då främst handlat om olika mjukgörande ftalater och kortkedjiga klorparaffiner i plasten på kablar samt bly i lödningar inuti de elektriska produkterna.

Årets projekt om hemelektronik är uppdelat i flera mindre projekt där tillvägagångssättet har skiljt sig åt något. I rapporten går vi igenom dessa delprojekt var för sig. De olika delprojekten är *Museibutiker*, *Batterier och batteriprodukter*, *Musikelektronik* och *Samverkan med Elsäkerhetsverket*. Att vi valt att titta på batterier och museibutiker innebär också att vi granskat andra typer av produkter än enbart elektriska i årets projekt.

Genom stickprov kan vi kontrollera om produkter som finns på den svenska marknaden uppfyller lagkraven avseende kemikalieinnehåll. Under projektets gång spred vi spred information till företag om reglerna genom brev och besök och genom den här rapporten vill vi nå ännu fler företag. Syftet är att bidra till att antalet företag som uppfyller lagstiftningen ökar. Genom att rikta in oss på ett visst område, exempelvis musikelektronik och museibutiker, hoppas vi åstadkomma en större medvetenhet inom dessa branscher. Det är en del i strävan efter ett mer kemikaliesmart samhälle där vi proaktivt arbetar med kemikalierisker.

1.3 Kemikalier regler som gäller för varor

Varor omfattas av flera lagstiftningar. Nedan anger vi de lagstiftningar som varit relevanta för det här projektet. Fler lagstiftningar som kan vara aktuella finns i bilaga 1.

1.3.1 Reach-förordningen (EG) nr 1907/2006

Reach-förordningen är den kemikalielagstiftning som har ersatt stora delar av de kemikalier regler som gällde före den 1 juni 2007 i EU och Sverige. Reach-förordningen står

för *Registration, Evaluation, Authorization and Restriction of Chemicals*. Förordningen omfattar i första hand kemiska ämnen och blandningar av kemiska ämnen men några bestämmelser gäller även varor. I bilaga XVII i förordningen finns ett antal begränsningsregler av vilka ett trettiotal begränsar användningen av ämnen i vissa varor. I det här projektet har vi inte fokuserat på en specifik punkt i bilaga XVII utan anpassat analyserna utifrån vilken vara vi begärt in.

Ämnen på kandidatförteckningen

I Reach-förordningens artikel 33 finns det även ett informationskrav kopplat till särskilt farliga ämnen i varor. Artikel 33 beskriver leverantörers skyldigheter att lämna information om de särskilt farliga ämnen som finns i den så kallade kandidatförteckningen, om de ingår i en vara i en halt över 0,1 viktprocent. Denna information ska alltid lämnas till yrkesmässiga kunder medan konsumenter har rätt att på begäran få informationen kostnadsfritt och inom 45 dagar. I detta projekt har vi fokuserat på de ämnen på kandidatförteckningen som kan finnas i batterier, främst EGDME och 1,3-propansulton.

1.3.2 POPs-förordningen (EU) nr 2019/1021

Förordningen om långlivade organiska föreningar (POPs-förordningen) baseras på den globala Stockholmskonventionen samt konventionen om långväga gränsöverskridande luftföroreningar (CLRTAP). I denna finns ett antal så kallade POPs-ämnen (Persistent Organic Pollutants) vilka anses vara farliga för människors hälsa och miljön. Varor får inte innehålla de ämnen eller föreningar som listas i förordningen. Exempel på sådana föreningar är kortkedjiga klorparaffiner (SCCP) och vissa bromerade flamskyddsmedel såsom hexabromcyklododekan (HBCDD).

Den 15 juli 2019 ersatte förordning (EU) 2019/1021 om långlivade organiska föroreningar den ursprungliga förordningen (EG) nr 850/2004. Den nya förordningen innehåller bland annat anpassningar av definitioner till Reach-förordningen och uppdateringar av vissa bilagor.

1.3.3 RoHS-direktivet EU/2011/65

RoHS-direktivet är ett produktspecifikt direktiv som begränsar användning av kvicksilver, kadmium, bly, sexvärt krom och flamskyddsmedlen polybromerade bifenyler (PBB) och polybromerade difenyletrar (PBDE) i elektriska och elektroniska produkter. RoHS står för *Restriction of the use of certain hazardous substances in electrical and electronic equipment*. Från och med 22 juli 2019 regleras även de fyra ftalaterna DEHP, DBP, BBP och DIBP i direktivet. Det ursprungliga RoHS-direktivet började gälla den 1 juli 2006.

Direktivet ersattes med en uppdaterad version den 2 januari 2013. Uppdateringen innebär krav på dokumentation och märkning av produkterna vilket tidigare inte funnits. Produkterna ska ha CE-märke, ID-märkning och märkning med kontaktadress till tillverkare och importör. Tillverkaren ska också ta fram ett intyg, en så kallad DoC, där de bekräftar att produkten uppfyller kraven i direktivet.

Kraven som ställs på företag enligt RoHS-direktivet varierar beroende på vilken roll företaget har i distributionskedjan. Samma företag kan ha olika roller för olika produkter. Det ställs hårdare krav på tillverkare, även om både importörer och återförsäljare också har ett stort ansvar för de produkter de säljer. RoHS-direktivet är infört i svensk lagstiftning genom förordning (2012:861) om farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning och genom Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2017:7).

1.3.4 Batteridirektivet 2006/66/EG

Batteridirektivet innehåller regler om förbud mot att släppa ut batterier och ackumulatörer på marknaden om de innehåller över en viss halt av tungmetallerna kvicksilver och kadmium. Batteridirektivet innehåller även särskilda regler för märkning av batterier och för förbrukade batterier och ackumulatörer.

Batteridirektivet är infört i svensk lagstiftning genom förordning (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter.

2 Urval av ämnen för analys

I det här projektet har vi främst fokuserat på att kontrollera efterlevnaden av de ämnen som är begränsade i RoHS- och batteridirektiven. Utöver det har vi också genomfört analyser med avseenden på ämnen som är begränsade i Reach- och POPs-förordningarna och som enligt vår erfarenhet kan förekomma i de typer av varor vi har begärt in. Vilka ämnen och material som testades framgår av tabell 1 och i bilaga 3 finns ämnena mer noggrant beskrivna. De ämnen som vi aldrig tidigare har kontrollerat är markerade i kursivt i tabellen nedan. Nytt för årets projekt är att vi har haft ett särskilt fokus på batterier och deras innehåll. Många av de elektriska och elektroniska produkter vi granskar innehåller också batterier och även batterier omfattas av kemikalielagstiftningen.

Tabell 1 Vilka ämnen och material/del av vara som analyserades.

PVC eller annan mjuk plast	Ftalater, SCCP
Litium-batterier	<i>EGDME, TEGDME, DEGDME, 1,3-propansulton</i>
Alla batterier	Bly, Kadmium, Kvicksilver
Komponenter hos elektriska varor vid förekomst av bly, kadmium eller brom i XRF-kontroll	Bly, Kadmium, bromerade flamskyddsmedel
Varor där hela eller delar av varan kan stoppas i munnen av ett barn ¹	Bly
Skummat material	ADCA
Hård genomsynlig plast	BPA

¹ Varor som omfattas av direktiv 2011/65/EG (RoHS-direktivet) omfattas inte av reglerna om varor som små barn kan stoppa i munnen (punkt 63.7 i förordning (EG) nr 1907/2006 (Reach)).

3 Information om farligheten för de ämnen vi hittat och de produkter vi testat

Nedan beskrivs farligheten för de ämnen som vi hittat i våra analyser i 2019 års hemelektronikprojekt.

Fakta om ämnen

Bly är ett mycket giftigt ämne som inte får användas i vissa varor. Det kan skada nervsystemet och påverka till exempel förmågan till inlärning. Foster och barn är särskilt känsliga.

Kadmium är giftigt för miljön och kan ge benskörlhet, njurskador och cancer.

Kvicksilver är giftigt vid inandning och giftigt för miljön. Det kan också skada fostret och det

Kortkedjiga klorparaffiner (SCCP) är skadligt för vattenlevande organismer. Det är också mycket

Ftalater (t.ex. DEHP, DIBP, DBP, BBP) är en grupp ämnen där alla inte är skadliga, men vissa hormonstörande.

ADCA kan orsaka allergi- eller astmasymtom eller andningssvårigheter vid inandning.

EGMDE är ett ämne som kan göra det svårare att få barn eller skada det ofödda barnet samt är skadligt vid inandning.

1,3-propansulton är ett ämne som kan orsaka cancer och är skadligt vid förtäring och hudkontakt.

Vid normal hantering av knappcells batterier kommer man inte i kontakt med EGDME och 1,3-propansulton. För knappcells batterier uppstår risken främst om de sväljs, eftersom de då kan orsaka stora skador, permanenta skador och ibland dödsfall. Knappcells batterier kan fastna i matstrupen, främst hos barn, där saliven omedelbart utlöser en elektrisk ström. Den elektriska strömmen orsakar en kemisk reaktion som kan bränna igenom matstrupen på så lite som två timmar.² Mer information om hur man säkert kan handskas med knappcells batterier finns på <https://buttonbatterysafety.com/>.

4 Metod och resultat

Projektet är ett analysprojekt inriktat på kemikalier i främst elektriska och elektroniska produkter samt batterier. Totalt valde vi ut 46 företag och kontrollerade 132 varuprover. En lista över de varuprover som Kemikalieinspektionen begärt in samt de varuprover som skickades till oss från Elsäkerhetsverket och som analyserats externt finns i bilaga 3. I samtliga delprojekt förutom *Museibutiker* har vi främst valt att inspektera de företag som importerar varorna till Sverige från länder utanför EU eller för in varorna i Sverige från länder i EU. Om en vara har en brist inspekterar vi även eventuella företag högre upp i leverantörsledet i Sverige. I delprojektet *Museibutiker* följde vi även upp de europeiska

² Källa: <http://www.oecd.org/science/button-battery-safety-awareness-week.htm>

leverantörerna. Det tillkom därför ytterligare 18 företag under projektets gång och totalt inspekterades 64 företag.

De flesta varorna kontrollerade vi först på myndigheten med hjälp av vårt XRF-instrument³ vilket ger oss information om vilka metaller en vara innehåller. Det går också att med hjälp av XRF:en se om plasten är av PVC (på grund av klorinnehållet), men övriga plaster kan instrumentet inte identifiera. När vi har hittat begränsade metaller, till exempel bly, i någon vara har vi skickat den för analys på ett externt ackrediterat laboratorium. Flertalet av de begränsade ämnena är dock inte metaller och i dessa fall krävs det andra analysinstrument för att bestämma om de förekommer i varan. Dessa analysinstrument finns hos de laboratorier som vi använder oss av.

Av totalt 132 kontrollerade produkter i projektet innehöll 26 stycken otillåtna ämnen över gränsvärdet i lagstiftningen. Det motsvarar 20 procent av de undersökta produkterna. Det rörde sig framför allt om bly i lödningar och SCCP i plast. Av de 132 kontrollerade produkterna var 79 elektriska. Av dessa innehöll 21 produkter otillåtna ämnen i halter över gränsvärdet i lagstiftningen vilket motsvarar 27 procent. Resultatet uppdelat per delprojekt finns beskrivet nedan.

Elektriska produkter ska enligt RoHS-direktivet vara märkta med CE-märkning, kontaktadress till tillverkare och importör och ID-märkning (t. ex. typnummer, partinummer). Vi granskade märkningen på samtliga elektriska produkter vi själva köpt eller begärt in.

Vid kontroll av märkning saknade 24 procent av totalt 45 granskade produkter CE-märkning och 51 procent saknade fullständiga kontaktuppgifter till tillverkare och/eller importör.

Leksaker ska enligt leksaksdirektivet vara märkta på samma sätt som elektriska produkter. Av 14 granskade leksaker saknade 21 procent CE-märkning och 28 procent saknade fullständiga kontaktuppgifter till tillverkare och/eller importör.

4.1 Batterier och batteriprodukter

En batteriprodukt är en elektrisk produkt vars strömkälla är ett batteri. Batterier kan antingen följa med produkten eller köpas separat. Trots att elektriska produkter ofta innehåller batterier har vi inte kontrollerat innehållet i batterier tidigare. Under 2018 bestämdes det inom det europeiska tillsynssamarbetet RoHS-AdCo⁴, som Sverige medverkar i, att ett gemensamt projekt skulle genomföras med fokus på batterier och LED-lampor. Resultatet för samtliga länder som deltog i projektet kommer att presenteras i en separat rapport.

4.1.1 Vårt tillvägagångssätt

För att få ett relevant urval av batterier att analysera skickades i början av projektet ett föreläggande ut till de företag som endast säljer batterier. I förelägandet ombads de att svara på vilka batterityper de tillhandahåller, vilka två batterier för konsumentmarknaden de säljer mest av, samt varifrån de köper eller var de tillverkar sina batterier (Sverige, EU eller utanför EU). De ombads också att redovisa om de känner till att de tillhandahåller batterier som

³ XRF-instrument kan med hjälp av röntgenstrålning mäta vilka grundämnen och ungefär hur mycket av ämnet som ett material består av.

⁴ Europeiskt samarbete inom marknads kontroll sker genom informella grupper av marknads kontrollmyndigheter, så kallade administrativa samarbetsgrupper (AdCos). Medlemmarna träffas ett par gånger om året för att diskutera marknads kontrollfrågor inom gruppens specifika område.

innehåller något ämne på kandidatförteckningen i halter över 0,1 viktprocent och om så var fallet vilken typ av batteri och vilket ämne.

4.1.2 Urval av företag och varor

Företag som sålde batterier och batteriprodukter hittade vi med hjälp av sökningar på internet. Kriterier för de varuprov som valdes ut var att det antingen skulle vara batterier eller produkter som innehåller batterier. Eftersom man inom det europeiska projektet valt att fokusera på LED-lampor blev det många varor av denna typ i detta delprojekt.

4.1.3 Resultat

Av totalt 31 analyserade produkter inom *Batterier och batteriprodukter* innehöll sex stycken (19 %) begränsade ämnen i halter över gränsvärdet i RoHS-direktivet, POPs-förordningen eller batteridirektivet. Utöver dessa innehöll nio produkter (29 %) ämnen på kandidatförteckningen i halter över 0,1 %. Ytterligare sju produkter (22 %) innehöll eftersökta ämnen men i halter under gränsvärdet eller ämnen som är oreglerade för just den varugruppen men som ändå har misstänkt farliga egenskaper. I diagram 1 nedan redovisas resultatet för batterier och batteriprodukter. I diagram 1 ingår alla resultat; hela produkter, batterier som ingår i produkter och de batterier som säljs separat.

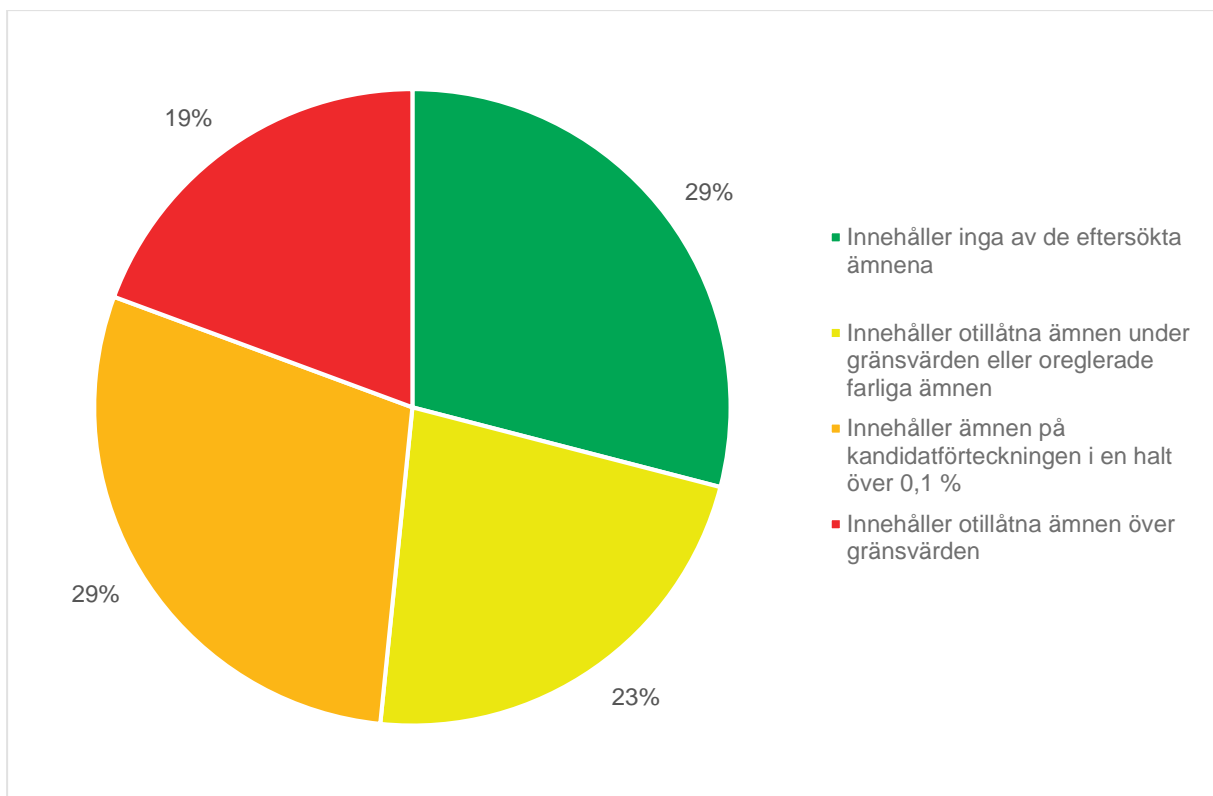

Diagram 1. Resultat Batterier och batteriprodukter. En vara som innehåller ett förbjudet ämne redovisas endast i den kategorin, även om den innehåller andra ämnen, exempelvis ett ämne på kandidatförteckningen i halter över 0,1 procent.

I projektet analyserades dels batterier som säljs separat, dels de batterier som ingår i de elektriska produkter som granskats. Vi analyserade också efter ämnen i själva produkten samt granskade produkternas märkning.

I diagram 2 nedan redovisas resultatet för enbart batterier, både de batterier som säljs separat och de batterier som ingick i en produkt. Av totalt 29 analyserade batterier innehöll tre stycken (10 %) begränsade ämnen i halter över gränsvärdet i batteridirektivet. Utöver dessa innehöll nio batterier (31 %) ämnen på kandidatförteckningen i halter över 0,1 %. Ytterligare sju batterier (24 %) innehöll eftersökta ämnen men i halter under gränsvärdet eller ämnen som är oreglerade för just den varugruppen men som ändå har misstänkt farliga egenskaper.

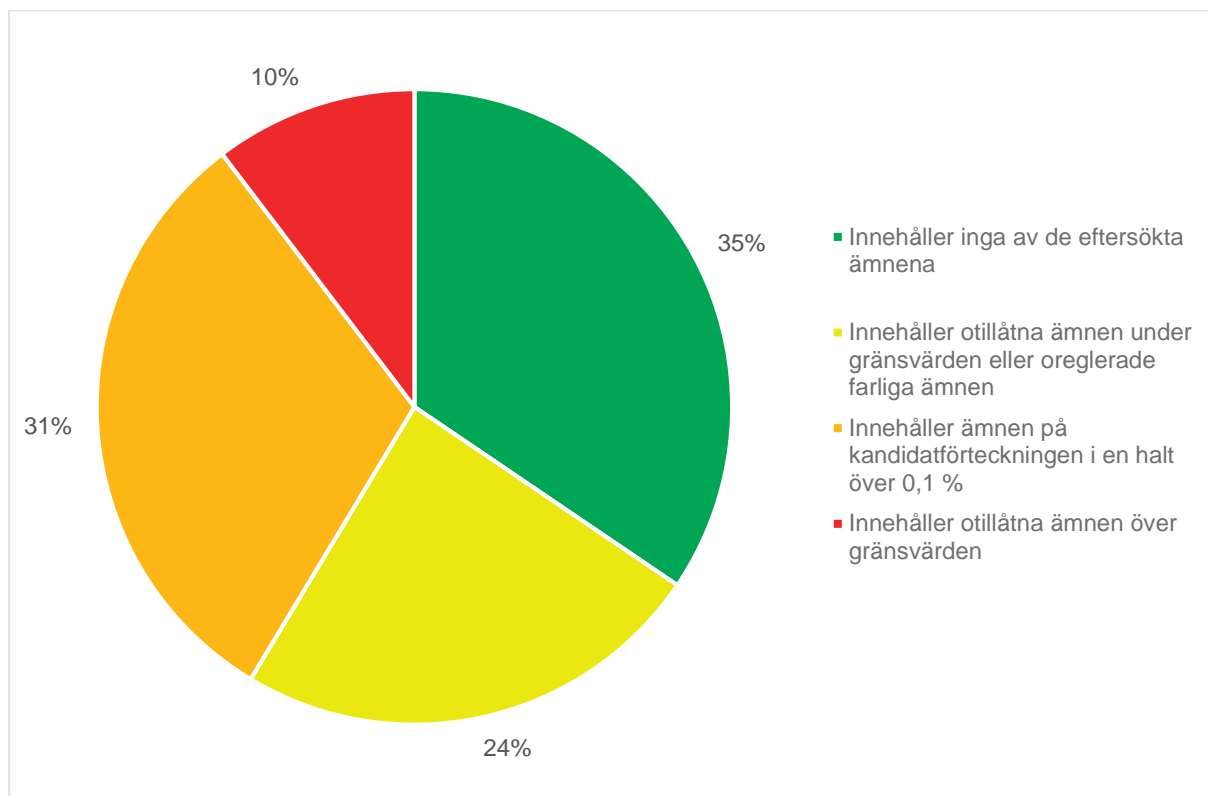

Diagram 2. Resultat enbart batterier. Inkluderar batterier som säljs separat samt batterier i produkter. En vara som innehåller ett förbjudet ämne redovisas endast i den kategorin, även om den innehåller andra ämnen, exempelvis ett ämne på kandidatförteckningen i halter över 0,1 procent.

4.1.4 Slutsats

Tre av de batterier som ingick i elektriska produkter innehöll otillåtna ämnen över gränsvärdet. Dessa batterier var av typen alkaliska batterier och brunstensbatterier och ämnena var kadmium och kvicksilver. Positivt är att de batterier som begärts in från företag som enbart säljer batterierna inte innehöll några ämnen som är förbjudna.

EGDME och 1,3-propansulton har vi enbart hittat i litiumbatterier och då främst i knappcells-batterier där de är en del av elektrolyten⁵.

Av de sex varor vars batterier innehöll ett ämne på kandidatförteckningen i halter över 0,1 procent innehöll ingen av varorna något otillåtet ämne över gränsvärdet. Inget av de företag som sålde produkterna kände till att batterierna innehöll ett eller flera ämnen på kandidatförteckningen.

⁵ Källa: https://echa.europa.eu/documents/10162/13638/svhc_axvrep_egdme_203-794-9_en.pdf och <https://www.echa.europa.eu/web/guest/substance-information/-/substanceinfo/100.013.017>

Två av de sex batteriprodukter som innehöll förbjudna ämnen fallerade enbart på innehållet i batteriet vilket visar vikten av att även ställa krav på de batterier som ingår i den produkt man importerar.

Alla de litium-batterier vi analyserade innehöll ett eller flera ämnen på kandidatförteckningen (EGDME och 1,3-propansulton). Det stämmer väl överens med den information vi fick in via förelägganden om information som vi skickade ut i början av projektet.

Alla tillverkare vi fick kontakt med hade information om att deras batterier innehöll ämnen på kandidatförteckningen. I ett fall saknade dock tillverkaren representation i Sverige och de distributörer som köpt från den svenska leverantören, som fört in produkten i Sverige, saknade information om att batteriet innehöll ett ämne på kandidatförteckningen. Vid kontakt med det tillverkande företaget visade det sig att informationen fanns i ett MSDS (Material Safety Data Sheet). Den informationen har dock inte följt med produkten nedåt i distributionsledet, eller har åtminstone inte nått fram till rätt personer.

Ytterligare en sak som vi noterat är att ingen av de sju cykellampor vi granskat har varit korrekt märkt.

4.2 Musikelektronik

4.2.1 Vårt tillvägagångssätt

I delprojektet *Musikelektronik* skickade vi i januari ut ett informationsbrev till 58 företag. Att skicka ut informationsbrev om våra projekt är något vi försöker göra då vi vänder oss till en specifik bransch. På det sättet når vi fler företag än de vi inspekterar med information om kemikaliereglerna.

4.2.2 Urval av företag och varor

Kemikalieinspektionen har inte tidigare kontrollerat elektronik som säljs i musikaffärer. De företag som valdes ut till informationsutskicket var samtliga nya för myndigheten. Företagen hittade vi genom registerutdrag från Tullverket, Allabolag.se, sökningar efter relevanta webbplatser samt kontakt med ett företag som jobbat länge i branschen. Förhållandevis billiga varor som mikrofoner och stämapparater samt vissa kablar valdes ut. Av de varor som kontrollerats är det endast ett fåtal varor som är importerade till EU av det företag som vi inspekterat. Många företag har angett att de fungerar som distributörer och köper sina varor från större grossister i Europa.

4.2.3 Resultat

Av totalt 17 analyserade produkter inom *Musikelektronik* innehöll tre stycken (18 procent) begränsade ämnen i halter över gränsvärdet i RoHS-direktivet eller POPs-förordningen. Utöver dessa innehöll en produkt (6 %) ämnen på kandidatförteckningen i halter över 0,1 %. Ytterligare fem produkter (29 %) innehöll eftersökta ämnen men i halter under gränsvärdet eller ämnen som är oreglerade för just den varugruppen men som ändå har misstänkt farliga egenskaper.

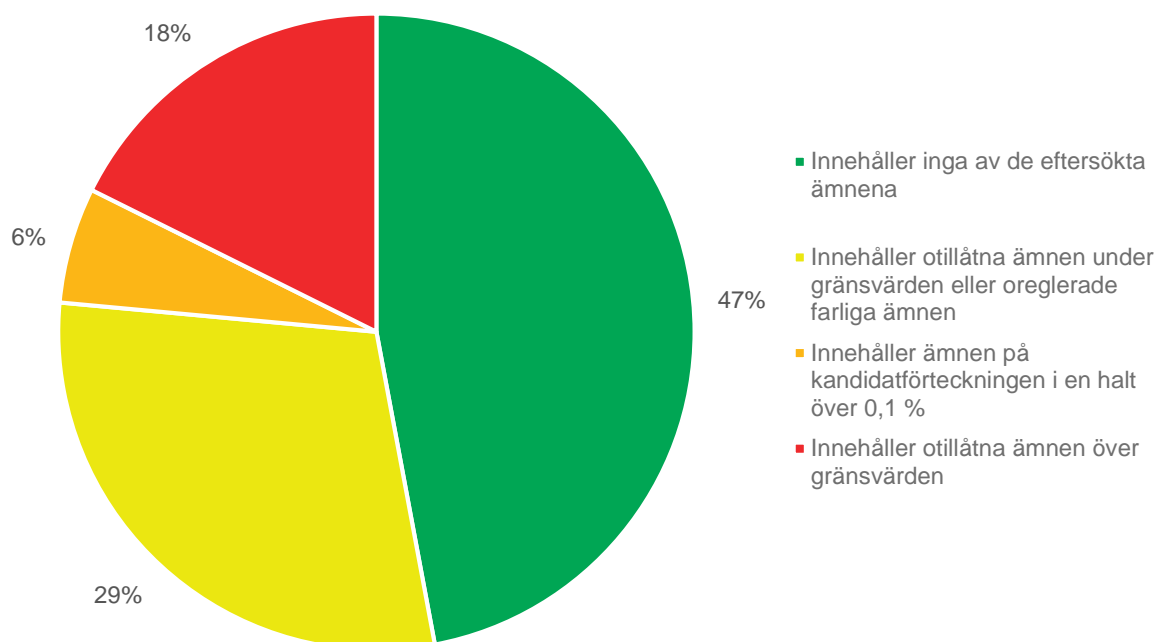

Diagram 3. Resultat Musikelektronik. En vara som innehåller ett förbjudet ämne redovisas endast i den kategorin, även om den innehåller andra ämnen, exempelvis ett ämne på kandidatförteckningen i halter över 0,1 procent.

4.2.4 Slutsats

Det ämne vi hittade var främst bly i lödningar. Trots att majoriteten av de varor vi granskade hade köpts in av europeiska leverantörer, som även de omfattas av kemikalielagstiftningen i Europa, innehöll 18 procent förbjudna ämnen övergränsvärdet. Det visar vikten av att alla led ställer kemikaliekraV på sina leverantörer. Projektet har medfört att fler företag har fått upp ögonen för de kemikalierregler som finns och vi ser ett behov av ytterligare tillsyn av denna bransch.

4.3 Museibutiker

4.3.1 Vårt tillvägagångssätt

I början av året skickade vi ut ett informationsbrev om projektet och de olika lagstiftningarna (se bilaga 2) till cirka 400 organisationer som enligt Statistiska Centralbyrån (SCB) sysslade med museiverksamhet. I brevet informerade vi om projektet och kort om kemikaliereglerna samt att museet kunde bortse från brevet om de inte hade en museibutik.

4.3.2 Urval av företag och varor

De flesta museibutiker säljer bara i anslutning till museet, inte på nätet. För att kunna göra ett relevant urval av produkter besöktes därför butikerna som valts ut för inspektion och varor köptes in. Andelen elektriska produkter som säljs i dessa butiker är låg varför vi även kontrollerade leksaker och andra produkter i mjuk plast, som exempelvis plånböcker.

4.3.3 Resultat

Av totalt 50 analyserade produkter innehöll 9 stycken (18 %) begränsade ämnen i halter över gränsvärdet i RoHS-direktivet, Reach- eller POPs-förordningen. Utöver dessa innehöll tre produkter (6 %) ämnen på kandidatförteckningen i halter över 0,1 %. Ytterligare 9 produkter (18 %) innehöll eftersökta ämnen men i halter under gränsvärdet eller ämnen som är oreglerade för just den varugruppen, men som ändå har misstänkt farliga egenskaper.

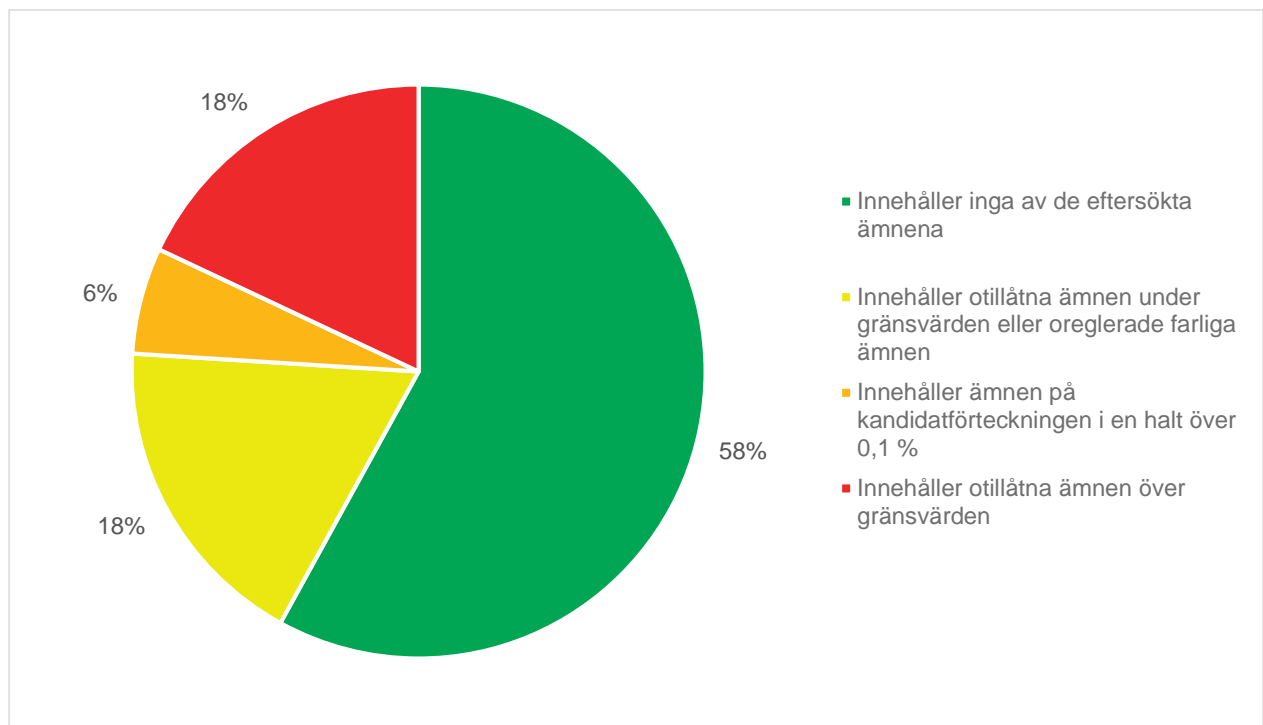

Diagram 4. Resultat Museibutiker. En vara som innehåller ett förbjudet ämne redovisas endast i den kategorin, även om den innehåller andra ämnen, exempelvis ett ämne på kandidatförteckningen i halter över 0,1 procent.

4.3.4 Slutsats

De ämnen vi hittade i halter över gränsvärdena i lagstiftningarna var bly i lödningar och i små varor som barn kan stoppa i munnen, kadmium i plast samt kortkedjiga klorparaffiner i plast. Vi hittade även ftalaterna DEHP och DBP som finns på kandidatförteckningen men som också begränsas i RoHS-direktivet från och med 22 juli 2019.

En av de 9 produkterna som innehöll förbjudna ämnen var ett smycke som innehöll för höga halter bly och kadmium. Eftersom varan importerades innan begränsningarna⁶ gällande smycken trädde i kraft omfattades inte detta smycke av begränsningarna. Butiken och återförsäljaren valde dock att inte sälja smycket efter att de fått information om innehållet.

⁶ Begränsningen för kadmium i smycken trädde kraft 2011 och för bly i smycken 2013

Av de nio produkter som innehöll eftersökta ämnen i halter under gränsvärdet eller ämnen som är oreglerade för just den varugruppen fanns också två produkter som inte omfattas av begränsningen gällande små varor som barn kan stoppa i munnen, trots att de innehöll bly i halter över gränsvärdet. De två produkterna var ett skepp i miniatyr och tennsoldater. De här varorna omfattas inte av begränsningen eftersom de antingen omfattas av kraven i leksaksdirektivet som också reglerar bly eller så omfattas de inte av leksaksdirektivet eftersom de anses vara samlarobjekt.⁷ Ett samlarobjekt definieras som en detaljerad och trogen skalmodell eller en historisk kopia av en leksak. Varan ska också vara märkt med information om att den är avsedd för samlare som är 14 år eller äldre. Om varan innehåller mer än 0,1 viktprocent bly omfattas den dock av informationsplikten eftersom bly också finns på kandidatförteckningen.

Granskningen av museibutikerna resulterade också i att ett par av butikerna gick samman och kontaktade vår upplysningsenhet för att få till stånd en utbildning om kemikaliereglerna. En viktig del i Kemikalieinspektionens arbete är att informera om reglerna vilket vi bland annat gör genom tillsynen och via vår upplysningsenhet. I tidigare projekt har vi planerat för riktade utbildningsinsatser och gjort besöksinspektioner. Då inget av detta gjordes i det här projektet var det mycket bra att branschen själva tog initiativet och bad om en utbildning.

4.4 Samverkan med Elsäkerhetsverket

Eftersom Elsäkerhetsverket och Kemikalieinspektionen delar tillsyn över elektriska produkter finns det fördelar med att samarbeta. Elsäkerhetsverket har tillsynsansvar för fem olika EU-direktiv; LVD (Lågspänningsdirektivet), EMC (Elektromagnetisk kompatibilitet), ATEX (produkter i explosionsfarliga miljöer), GPSD (Generella produktsäkerhetsdirektivet) och Leksaksdirektivet. Kemikalieinspektionens har tillsynsansvar för RoHS-direktivet som begränsar tio ämnen i elektronik och elektroniska produkter. Vi delar tillsynsansvaret för elektriska leksaker med Elsäkerhetsverket och Konsumentverket.

Genom samarbetet kan vi få ett annat urval av produkter än om vi själva skulle ha valt och vi når aktörer på marknaden som vi inte skulle nått annars. Årets samarbete är ett pilotprojekt som kommer att fortsätta under 2020 för att senare utvärderas.

4.4.1 Vårt tillvägagångssätt

Elsäkerhetsverket skickade delar av 44 produkter som de analyserat och som klarat deras tester till oss. Av dessa 44 produkter var 34 relevanta för Kemikalieinspektionens tillsyn. Vi skickade 12 produkter på extern analys.

Enligt Elsäkerhetsverkets regler ska produkterna vara märkta på samma sätt som i RoHS (CE-märke, kontaktuppgifter och identitetsmärkning) och de granskar detta i sin tillsyn. I vissa fall fick vi inte heller hela varan eller förpackningen. Vi valde därför att inte granska märkningen på de produkter som Elsäkerhetsverket skickade till oss.

4.4.2 Urval av företag och varor

Urvalet av företag och varor gjordes av Elsäkerhetsverket. Kemikalieinspektionen kontrollerade enbart de produkter som klarat sig i Elsäkerhetsverkets tester eftersom övriga produkter redan dragits tillbaka från marknaden.

⁷ Mer information om begränsningen av bly i små varor som barn kan stoppa i munnen finns i denna vägledning från Echa: https://echa.europa.eu/documents/10162/13563/lead_guideline_information_en.pdf

4.4.3 Resultat

Av totalt 34 kontrollerade produkter inom *Samverkan med Elsäkerhetsverket* innehöll åtta stycken (23 %) begränsade ämnen i halter över gränsvärdet i RoHS-direktivet eller POPs-förordningen. Ytterligare två produkter (6 %) innehöll eftersökta ämnen men i halter under gränsvärdet eller ämnen som är oreglerade för just den varugruppen men som ändå har misstänkt farliga egenskaper.

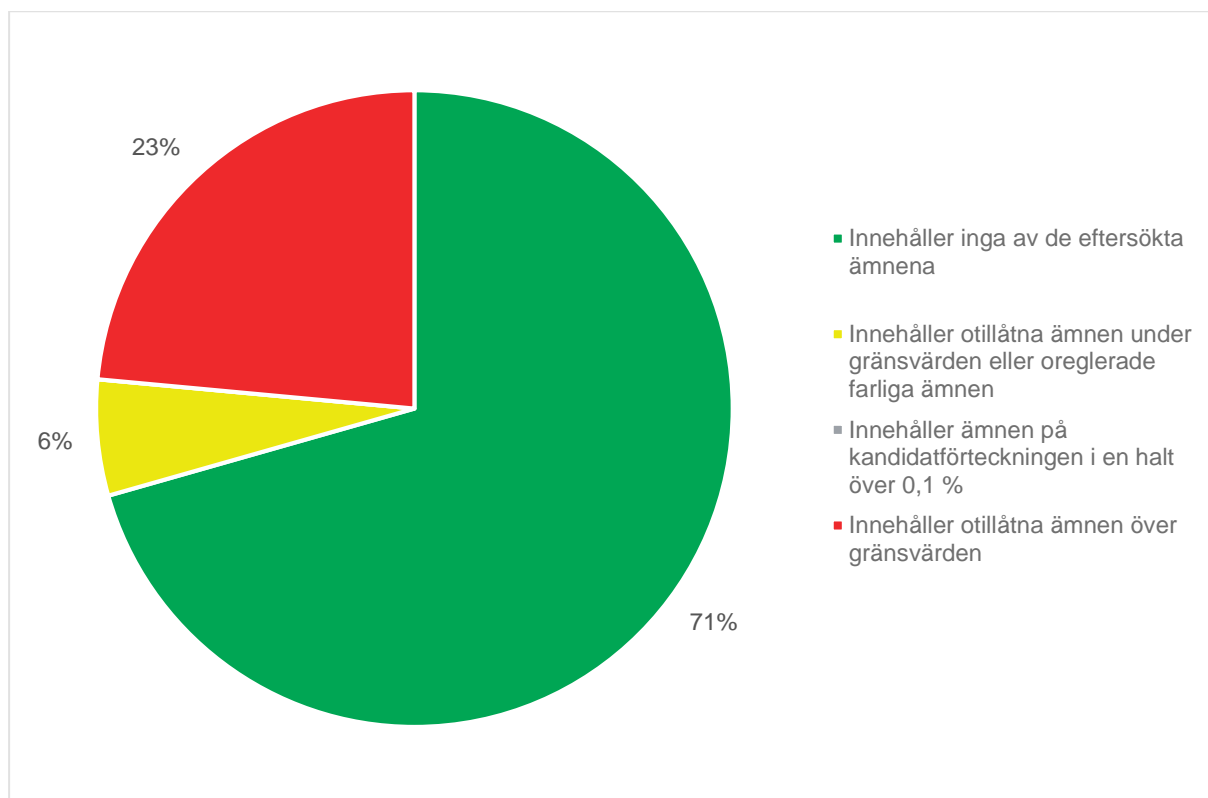

Diagram 5. Resultat Samverkan med Elsäkerhetsverket. En vara som innehåller ett förbjudet ämne redovisas endast i den kategorin, även om den innehåller andra ämnen, exempelvis ett ämne på kandidatförteckningen i halter över 0,1 procent.

4.4.4 Slutsats

Vid analyserna hittade vi främst bly i lödningar. Resultatet från årets projekt visar att trots att varor klarat sig i Elsäkerhetsverkets tester kan de fortfarande innehålla ämnen som begränsas i RoHS-direktivet, varor som därmed inte ska finnas på den gemensamma EU-marknaden. Det visar på att det är viktigt att titta på produkter utifrån flera olika lagstiftningar.

Genom att tydliggöra för företagen att det förekommer samarbete mellan tillsynsmyndigheter är vår förhoppning att marknads kunskap om de olika regler som finns ska öka. Samarbetet kommer därför att fortsätta under 2020 i ett gemensamt tillsynsprojekt om laddare och andra elektriska produkter. Elsäkerhetsverket kommer då att köpa in ett separat exemplar av varje vara till Kemikalieinspektionen.

4.5 Besöksinspektioner

Vi gjorde besöksinspektioner hos fem företag, tre som sålde batteriprodukter och två som sålde musikelektronik. Vid inspektionerna gick vi igenom gällande kemikalielagstiftning och hur man som företag kan arbeta för att uppfylla de krav som gäller för kemikalier i varor. Vi ställde också frågor om hur företagen arbetar med att uppfylla dessa krav i dagsläget. Inspektionerna är inte bara ett sätt för oss att kontrollera företagens rutiner utan också en möjlighet för företagen att ställa frågor och få information.

4.6 Åtgärder vid överträdelser mot reglerna

I de fall där vi hittade ett förbjudet ämne eller ämnen på kandidatförteckningen ombads företagen att komma in med yttrande med svar på vissa frågor, exempelvis vilka åtgärder de planerar att vidta för den aktuella produkten. Alla företag vars produkt innehöll ett förbjudet ämne har angivit att de slutar sälja den aktuella produkten och vidtar åtgärder för nya leveranser av samma vara. Vad gäller produkter med ämnen på kandidatförteckningen har vissa företag angivit att de tänker sluta sälja produkten och andra att de kommer att informera sina återförsäljare.

Vad gäller bristande märkning har företagen angivit att de ska vidta åtgärder för kommande leveranser.

Om ett företag får en miljöstraffavgift eller blir anmäld för misstänkt brott beror både på typ av förseelse men också på vilken roll företaget har i distributionskedjan och därmed vilket ansvar de har enligt lagstiftningen, se tabellen nedan.

Tabell 2 Översikt över hur företagets roll i distributionskedjan spelar roll för vilket ansvar de har i lagstiftningen och för vilken sanktion eller administrativ åtgärd som är aktuell för de olika bristerna. MSA står för miljöstraffavgift.

				MSA-
Tillverkare, importör	Innehåll av för höga halter av ämnen begränsade i RoHS-direktivet	X		
Tillverkare, importör, distributör (även återförsäljare)	Innehåll av för höga halter av ämnen begränsade i POPs-förordningen, Reach-förordningen och batteridirektivet	X		
Tillverkare, importör, distributör (även återförsäljare)	Företaget har inte informerat yrkesverksamma kunder om att produkt innehåller ämnen på kandidatförteckningen			
Tillverkare	CE-märkning, ID-märkning eller märkning med tillverkarens kontaktadress saknas		X	20 000 kr
Importör	Märkning med importörens kontaktadress saknas			

I det här projektet kommer fem företag att få miljöstraffavgift och 29 företag kommer att bli anmälda för misstänkt brott.

I de fall där varorna innehållit förbjudna ämnen över gränsvärdet har vi rapporterat in detta till ICSMS⁸ och Safety Gate Rapex⁹. Dessa är två EU-gemensamma informationssystem som administreras av kommissionen. Båda systemen har publika delar. ICSMS ska användas av samtliga marknadskontrollmyndigheter för att dela information om all marknadskontroll. Safety Gate Rapex ska upplysa myndigheter, företag och konsumenter om farliga produkter som upptäckts på den gemensamma marknaden.

5 Diskussion

Av de granskade elektriska produkterna innehöll 27 procent ämnen i halter över gränsvärdet. Det stämmer överens med vår erfarenhet att elektriska produkter är en produktgrupp där vi hittar större andel förbjudna ämnen i jämförelse med andra produktgrupper. Resultatet beror dock mycket på vilken typ av elektriska produkter vi granskar. Lågpriselektronik av okända märken har oftast fler brister än kvalitetsprodukter, vilket innebär att vi oftast väljer att granska produkter i det förstnämnda segmentet och vi väljer alltid produkter där vi tror vi kan hitta brister. Resultatet i projektet ska därför inte ses som en spegling av marknaden i stort.

Bly i lödningar är en av de brister vi oftast ser i våra projekt och så är fallet även i årets projekt. Vi har däremot hittat färre varor med kortkedjiga klorparaffiner (SCCP), som också brukar vara vanligt förekommande, vilket kan bero på att vi granskat färre produkter med kablar i år.

Att så många produkter fortfarande innehåller dessa begränsade ämnen, trots att lagstiftningarna har funnits i många år, kan bero på flera olika saker. För några företag var alla reglerna okända men överlag är det främst POPs-förordningen och batteridirektivet som företagen inte känner till. Många produkter tillverkas i länder utanför EU och i dessa länder har man inte samma kemikalielagstiftning som här, vilket gör det extra viktigt för importerande företag att ställa relevanta krav. Bly i lödningar förekommer sannolikt fortfarande eftersom det är billigt och tekniskt fördelaktigt att använda och man bortser därför från att det kan skada hälsan.

Många av de varor från museibutikerna som vi kontrollerade var enligt butikerna medvetet inköpta från europeiska leverantörer som omfattas av samma kemikaliereregler som de svenska företagen. Även de företag som sålde musikelektronik angav att de hade europeiska leverantörer. Att så många produkter trots detta innehöll förbjudna ämnen visar på vikten av att även som distributör ställa krav på kemikalielagstiftningen vid inköp av varor.

Årets projekt har också visat att batterier som ingår med elektriska produkter kan innehålla förbjudna ämnen. Som importör av varor är det viktigt att också komma ihåg att batterier omfattas av kemikalielagstiftningen. För åtta av de granskade batteriprodukterna skulle ingen åtalsanmälan ha gjorts om enbart varan hade kontrollerats. Det var batterierna som innehöll förbjudna ämnen och det var innehållet av ämnen på kandidatförteckningen i batterierna som företagen skulle ha informerat sina professionella kunder om.

⁸ Information and Communication System for market Surveillance

⁹

https://ec.europa.eu/consumers/consumers_safety/safety_products/rapex/alerts/repository/content/pages/rapex/index_en.htm

De batterier som vi granskat som säljs separat innehöll inga förbjudna ämnen. Däremot innehöll de knappcells-batterier av litiumtyp som vi granskat ämnen på kandidatförteckningen (EGDME och 1,3-propansulton). Det kan vara så att det i dagsläget inte går att producera dessa batterier utan dessa ämnen på kandidatförteckningen. Exemplet där en representant för tillverkaren saknades i Sverige visar på tveksamheter om information om ämnen på kandidatförteckningen når fram i hela ledet och framförallt till rätt person. Som återförsäljare eller distributör av den här typen av batterier bör man se över vilken information man har fått av sin leverantör eller kontakta tillverkaren direkt.

Bristande märkning återfanns på flera typer av produkter. Att märkningen är bristfällig kan tyda på att produkten inte har genomgått alla de kontroller som krävs. Produkten ska CE-märkas som tillverkarens intyg på att produkten uppfyller alla gällande lagkrav som produkten omfattas av. Saknas CE-märket är det en indikation på att ingen sådan kontroll har gjorts.

Genom att tydliggöra för företagen att det förekommer samarbete mellan tillsynsmyndigheter både inom Sverige och över landsgränser kan förhoppningsvis marknadens kunskap om att deras varor omfattas av flera olika regler öka.

Ju fler företag som ställer krav och tar ansvar för att produkterna uppfyller gällande lagstiftning, desto mindre skadliga ämnen kommer finnas i produkterna men också i oss människor och i vår miljö. Det största ansvaret vilar naturligtvis på tillverkaren men även importörer och distributörer har ett ansvar.

6 Vad kan företagen arbeta vidare med

För att ha ett fungerande system för kontroll av kemikalier i varor är det viktigt att tydligt kommunicera krav på kemikalieinnehåll och information om detta till leverantörer. Ett sätt som flera företag har beskrivit som framgångsrikt är att integrera kemikaliekraven med övriga kvalitetskrav. På detta sätt blir även inköpsfunktionerna på företaget involverade i kemikaliearbetet.

Vi har i tillsynen stött på flera varianter av avtal med leverantörer gällande kemikaliekrav. I några fall är avtalen väldigt generella och specificerar inte i detalj vad de innebär. Exempel på det är intyg eller avtal där leverantören ska skriva på att de ”uppfyller Reach” eller ”följer all relevant lagstiftning i landet där varan säljs”. Eftersom Reach-förordningen innehåller många olika delar bör ett sådant avtal kompletteras med en bilaga som beskriver kraven i detalj. Det är dessutom viktigt att ta upp all relevant lagstiftning, till exempel reglerna i POPs-förordningen och förpackningsdirektivet¹⁰ vilka ofta glöms bort. I det här projektet är det också tydligt att de som importerar varor som innehåller batterier inte ska glömma bort att även batterier omfattas av kemikalielagstiftning, exempelvis batteridirektivet¹¹ och kravet på att lämna information enligt artikel 33 i Reach-förordningen.

I den lagstiftning som vi utövar tillsyn över finns det inga krav på hur kravställande och kommunikation mellan företag ska se ut och det är viktigt att poängtera att sådana avtal mellan företag är civilrättsliga. Ett sådant avtal eller intyg friskriver alltså inte företagen från ansvaret att varornas innehåll ska följa lagstiftningen. Vikten av att ha rutiner som säkerställer regeluppfyllande blir tydlig för företag som blir föremål för utredning hos åklagare. Att inte

¹⁰ Förpackningsdirektivet 94/62/EG förbjuder ett antal olika tungmetaller i förpackningar

¹¹ Batteridirektivet 2006/66/EG innehåller förbud mot att släppa ut batterier på marknaden om de innehåller över en viss halt av kvicksilver och kadmium. Direktivet ställer också krav på märkning av batterier.

alls ha ställt några krav på sina leverantörer vad gäller begränsade kemikalier kan ses som oaktsamhet av åklagaren.

Företag kan ibland ha svårt att få dokumentation från leverantörer angående det kemiska innehållet i varor. Stickprovsanalyser är ett förhållandevis enkelt sätt att då och då kontrollera att det inköpta materialet stämmer överens med det man beställt. Företagen kan också undersöka om leverantörerna själva utför stickprovsanalyser och om de kan få ta del av resultaten, alternativt ha detta som ett krav på leverantören. Det är viktigt att ha nedskrivna, tydliga rutiner som beskriver arbetet för att uppfylla lagstiftningens krav. Ett alternativ är att företaget hyr in en konsult för att utbilda och starta arbetet med kravspecifikationer och rutiner.

Som tillverkare och importör av elektriska produkter finns det även anledning att ha rutiner för att kontrollera att produkten är korrekt märkt. Att en produkt saknar korrekt märkning kan ge upphov till en miljöskaktionsavgift. Dessutom kan bristande märkning vara en indikation på att tillverkaren eller importören inte har bra kunskap om den gällande kemikalielagstiftningen. De företag som importerar och säljer elektriska produkter kan också kontrollera i DoCn, som en elektrisk produkt ska ha, om all relevant lagstiftning finns med där.

Vi har i ett flertal projekt visat att många av de inspekterade företagen inte känner till kravet på att lämna information enligt artikel 33 i Reach-förordningen. För att kunna uppfylla detta krav behöver de som säljer varor ha fått informationen från sin leverantör. Därför är det viktigt att inkludera ett krav på att information om innehåll av ämnen på kandidatförteckningen ska lämnas i kommunikationen med leverantören. Detta är extra viktigt om varorna köps från länder utanför EU eftersom den leverantören inte är bunden av något legalt krav att lämna informationen.

Ur miljö- och hälsoskyddsperspektiv är den bästa lösningen att komma överens med leverantören om att varorna inte ska innehålla några ämnen på kandidatförteckningen överhuvudtaget. Det är viktigt att veta att ämnen på kandidatförteckningen är ämnen som i framtiden kan komma att bli föremål för begränsningar och tillståndsförfaranden vad gäller användningen i Europa. Som aktör på marknaden kan man i ett tidigt skede välja att utesluta dessa ämnen helt från de varor man säljer. Ett exempel på detta är ftalaterna DEHP, BBP, DBP och DIBP som funnits på kandidatförteckningen i åtta till tio år. Under 2019 begränsades de i RoHS-direktivet och 7 juli 2020 börjar begränsningar för samma ftalater i konsumentprodukter gälla i Reach-förordningen.

Om man har varor som legat på lagret länge kan det ha hänt mycket med kemikalielagstiftningen sedan man köpte in varan. Då kan det vara värt att kontakta sin leverantör och fråga om produkten följer gällande lagstiftning. Exempelvis börjar informationsplikten gälla omedelbart då ett ämne förs upp på kandidatförteckningen, oavsett när varan tillverkades eller importerades.

En annan viktig aspekt vad det gäller ämnena på kandidatförteckningen är att tillverkare, importörer och distributörer från och med 5 januari 2021 måste lämna information till den så kallade SCIP-databasen hos den Europeiska kemikaliemyndigheten, Echa, om varor som de släpper ut på EU-marknaden innehåller dessa ämnen i halter över 0,1 procent. Den nya regeln finns i en ändring i Avfallsdirektivet ¹². Bestämmelsen gäller inte för återförsäljare som enbart säljer varor direkt till konsument, till exempel butiker.

¹² Avfallsdirektivet 2008/98/EG

För att få information om de regler som gäller kan företag söka information på Kemikalieinspektionens webbplats (www.kemikalieinspektionen.se), hos branschorganisationer eller hos andra företag, till exempel inom samma koncern. För fördjupad kunskap om Reach-förordningen finns Echa:s webbplats (www.echa.eu) där det bland annat finns en vägledning för kraven i Reach-förordningen som gäller för varor¹³.

Genom att prenumerera på Kemikalieinspektionens nyhetsbrev går det att få uppdateringar om nya regler, tillsynsprojekt och annat som är på gång inom kemikalieområdet¹⁴. Vissa företag har även tjänster där de erbjuder uppdaterade laglistor anpassade efter företagets behov.

¹³ https://www.echa.europa.eu/documents/10162/23036412/articles_sv.pdf/a4c1ece3-83e2-3d16-0584-5b74a26d97ae

¹⁴ <https://www.kemi.se/nyheter-fran-kemikalieinspektionen/Index/6/>

Bilaga 1 Regelverk

RoHS-direktivet EU/2011/65

RoHS-direktivet (Restriction of the use of certain Hazardous Substances in electrical and electronic equipment) är ett EU-gemensamt regelverk som begränsar förekomsten av vissa farliga ämnen i elektriska och elektroniska produkter. De ämnen som begränsas är bly, kadmium, kvicksilver, sexvärt krom och två grupper av bromerade flamskyddsmedel, polybromerade bifenyler (PBB) och polybromerade difenyletrar (PBDE). Från och med den 22 jul 2019 är även de fyra ftalaterna DEHP, DBP, BBP och DIBP begränsade i direktivet. Gränsvärdena är 0,1 viktprocent för samtliga ämnen förutom kadmium där värdet är 0,01 viktprocent. Direktivet finns införlivat i svensk lagstiftning via Förordning (2012:86) om farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning och Kemikalieinspektionens föreskrifter (2017:7) om kemiska produkter och biotekniska organismer. I detta projekt kontrollerades förekomsten av ämnen som är reglerade i RoHS-direktivet.

Tillverkarens ansvar

Enligt RoHS-direktivet räknas ett företag som tillverkare om det tillverkar eller låter tillverka en produkt och marknadsför den i eget namn eller eget varumärke. Som tillverkare av en färdig elektrisk eller elektronisk produkt ska företaget säkerställa att produktens olika delar och komponenter uppfyller ämneskraven. Företaget ska:

- ta fram teknisk dokumentation.
- förse den färdiga produkten med CE-märkning efter kontroll av att alla krav i RoHS är uppfyllda.
- ta fram en EU-försäkran om överensstämmelse (på engelska: Declaration of Conformity, DoC).
- förse den färdiga utrustningen med identifieringsmärkning (exempelvis artikelnummer eller batchnummer).
- ange firmanamn, postadress och en kontaktadress på den färdiga utrustningen, eller om inte det är möjligt, på förpackningen eller i ett medföljande dokument.

Den tekniska dokumentationen som tillverkaren ska upprätta beskrivs i Modul A i bilaga II till Beslut 768/2008/EG. Standarden EN 50581 tydliggör hur den tekniska dokumentationen kan utformas. Den tekniska dokumentationen ska kunna visas upp under tio år efter att (den individuella) produkten är släppt på marknaden. Om produkten berörs av flera direktiv som kräver CE-märkning kan en och samma EU-försäkran om överensstämmelse intyga att produkten uppfyller samtliga dessa direktiv.

Importörens ansvar

Företag som importerar elektriska produkter till Europa ska:

- försäkra sig om att produkten uppfyller kraven i RoHS-direktivet och göra ändringar eller förbättringar om så krävs.
- säkerställa att tillverkaren har upprättat den tekniska dokumentationen, att produkten är CE-märkt och att tillräcklig dokumentation finns samt att tillverkarens kontaktuppgifter finns tillgängliga.
- ange firmanamn, postadress och en kontaktadress på den färdiga utrustningen, eller om inte det är möjligt, på förpackningen eller i ett medföljande dokument.

- inneha och spara EU-försäkran om överensstämmelse (DoC) tio år efter det att den individuella produkten satts på marknaden.

Distributörens ansvar

Distributören ska:

- försäkra sig om att produkten uppfyller kraven i RoHS-direktivet och även göra ändringar eller förbättringar om så krävs.
- se till att produkterna har CE-märkning och identifikationsmärkning samt namn och postadress till tillverkare och importör.
- kunna visa upp all relevant information och dokumentation om tillsynsmyndigheten begär det.

Reach-förordningen EG (nr) 1907/2006

Reach-förordningen är den kemikalielagstiftning som har ersatt stora delar av de kemikalierregler som gällde före den 1 juni 2007 i EU och Sverige. Reach står för Registration, Evaluation, Authorization and Restriction of Chemicals.

Reach-förordningen lägger bevisbördan på företagen. För att uppfylla kraven i förordningen måste företag identifiera och hantera de risker som är kopplade till de ämnen de tillverkar eller importerar och säljer inom EU och EES-länderna.

Förordningen omfattar i första hand kemiska ämnen och blandningar av kemiska ämnen men några få bestämmelser gäller även varor. I bilaga XVII finns ett antal begränsningsregler av vilka ett trettiotal begränsar användningen av ämnen i vissa varor.

I Reach-förordningens artikel 33 finns det även ett informationskrav kopplat till särskilt farliga ämnen i varor. Artikel 33 beskriver leverantörers skyldigheter att lämna information om de särskilt farliga ämnen som finns i den så kallade kandidatförteckningen i deras varor i en halt över 0,1 viktprocent. Denna information ska alltid lämnas till yrkesmässiga kunder medan konsumenter har rätt att på begäran få informationen kostnadsfritt och inom 45 dagar.

Artikel 7.2 i Reach-förordningen är ytterligare en artikel som är kopplad till farliga ämnen i varor. Som producent eller importör av varor är man skyldig att notifiera ECHA om mängden av ämnet på kandidatförteckningen överstiger totalt 1 ton per år och om koncentrationen i varan är över 0,1 %. Mer information om Artikel 33 och artikel 7.2 finns i ECHAs vägledning: [Vägledning om krav för ämnen i varor](#)

Batteridirektivet 2006/66/EG

Batteridirektivet innehåller regler om förbud mot att släppa ut batterier och ackumulatörer på marknaden om de innehåller över en viss halt av tungmetallerna kvicksilver och kadmium.

Batterier som innehåller mer än 0,0005 viktprocent kvicksilver får inte tillhandahållas på marknaden. För bärbara batterier gäller att de inte heller får innehålla mer än 0,002 viktprocent kadmium. För kadmium finns dock vissa undantag.

Batteridirektivet innehåller även särskilda regler för insamling, återvinning och bortförande av förbrukade batterier och ackumulatörer. Alla batterier ska vara märkta med en överkorsad soptunna för att förhindra att batterier slängs bland övriga sopor. Batterier som innehåller mer än 0,0005 viktprocent kvicksilver, 0,002 viktprocent kadmium eller 0,004 viktprocent bly ska märkas med symbolen Hg, Cd eller Pb (beroende på vilket ämne de innehåller).

Läs mer om vad som gäller för batterier och producentansvar på Naturvårdsverkets hemsida:

<http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Avfall/Producentansvar/Batterier/Marka-produkter/>

POPs-förordningen (EU) nr 2019/1021

POPs-förordningen förbjuder eller begränsar användningen av långlivade organiska föreningar i både kemiska produkter och varor. POPs-ämnen har särskilt allvarliga hälso- och miljöfarliga egenskaper. POPs står för Persistent Organic Pollutants. Förordningen om långlivade organiska föreningar baseras på den globala Stockholmskonventionen samt konventionen om långväga gränsöverskridande luftföreningar (CLRTAP). Varor får inte innehålla de ämnen som listas i förordningen, exempelvis hexaklorbensen, kortkedjiga klorparaffiner (SCCP) och vissa bromerade flamskyddsmedel.

Den 15 juli 2019 ersatte förordning (EU) 2019/1021 om långlivade organiska föreningar den ursprungliga förordning (EG) nr 850/2004. Den nya förordningen innehåller anpassningar av definitioner till Reach-förordningen, anpassningar till Lissabon-fördraget med införande av ändringar genom delegerade akter samt uppdatering av vissa bilagor. I bilaga I har dekaBDE införts. Det innebär att POPs-förordningen begränsar användningen av dekaBDE i varor och kemiska produkter

Förpackningsdirektivet 94/62/EG

Förpackningsdirektivet innehåller regler om begränsningar av tungmetaller i förpackningar och förpackningsavfall. Förpackningsdirektivet är infört i svensk lagstiftning genom förordning (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter.

Inom EU finns regler för insamling och begränsningar för kemiska ämnen i förpackningar och förpackningsavfall. Bly, kadmium, kvicksilver och sexvärt krom är ämnen som är begränsade i förpackningar.

Leksaksdirektivet 2009/48/EG

Leksaksdirektivet innehåller bland annat vissa specifika kemikaliekraav: begränsningar av CMR-ämnen¹⁵, vissa allergiframkallande doftämnen och metaller. Direktivet innehåller även regler om hur en teknisk dokumentation för leksaker ska utformas. Det är tillverkaren som är ansvarig för att ta fram teknisk dokumentation. Importörer och distributörer ska säkerställa att tillverkaren har gjort dokumentationen och att den är korrekt, men behöver inte själva inneha den. Leksaksdirektivet är infört i svensk lag genom leksakslagen (SFS 2011:579), leksaksförordningen (SFS 2011:703), Konsumentverkets föreskrifter (KOFS 2011:5), Elsäkerhetsverkets föreskrifter (ELSÄK-FS 2011-1). Kemikaliekraaven finns införlivade i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2017:8) om leksakers brännbarhet och kemiska egenskaper.

Vissa leksaker räknas enligt kemikalielagstiftningen som kemiska produkter och omfattas därför av speciella regler. Exempel på leksaker som är kemiska produkter är slime, såpbubblor, kriter, pennor, målarfärg och modeller. De företag som tillverkar, importerar eller för in anmälningspliktiga kemiska produkter från andra länder inom EU ska anmäla sin

¹⁵ CMR = cancerframkallande, mutagena (genotoxiska) och reproduktionstoxiska ämnen har så allvarliga egenskaper att människor inte bör exponeras för dem. Teoretiskt kan i många fall en enda exponering för en mycket låg dos (mängd) orsaka irreversibla (bestående) skador. Det kan vara ärftliga mutationer eller skador på reproduktionen (på fruktsamheten eller på utvecklingen av embryo/foster/barn) eller skador som på sikt kan utvecklas till cancer.

verksamhet till produktregistret hos Kemikalieinspektionen. Exempel på produkter som kan behöva anmälas är modellera, lim, såpbubblor och målarfärg.

Bilaga 2 Informationsbrev om projektet

Tillsynsprojekt för varor i museibutiker

Kemikalieinspektionen är en myndighet som bland annat kontrollerar att företag som säljer varor, kemiska produkter och bekämpningsmedel följer de bestämmelser som finns för kemikalier. I år genomför vi ett tillsynsprojekt med inriktning på varor i museibutiker. Som en del av tillsynsprojektet skickar vi ut information om kemikaliereglerna för att göra dig som säljer varor uppmärksam på kraven som finns i de olika lagstiftningarna om kemikalier och varor.

Under 2019 kommer vi att besöka ett antal museibutiker och begära in några varuprover för testning av det kemiska innehållet. De butiker vi inspekterar kommer även att få svara på frågor om hur de arbetar med kraven i kemikalielagstiftningen.

Vad ska kontrolleras

Det vi kontrollerar är om några av de ämnen som är förbjudna eller begränsade i varor finns i de artiklar vi begärt in från er. Om ni har elektriska produkter kommer vi också att kontrollera att vissa dokument som ska finnas för elektronik finns tillgängliga¹⁶. Varorna kommer att analyseras av ett ackrediterat labb. Vi kontrollerar även vilka rutiner ni har för att ta reda på att de varor ni säljer inte innehåller ämnen som är begränsade i lagstiftningen och hur ni informerar era kunder om en av era varor innehåller ett ämne på kandidatförteckningen.

Regler

Regler som gäller för företag som säljer varor är bland annat begränsningsreglerna i Reach-förordningen¹⁷, POPs-förordningen¹⁸, Förordning 2012:861 om farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning¹⁹ och miljöbalken. I artikel 33 i Reach-förordningen finns krav på att en yrkesmässig mottagare av en vara ska få information om varan innehåller mer än 0,1 viktprocent av ett särskilt farligt ämne (detta gäller till exempel när en grossist/distributör säljer till butiker eller andra yrkesmässiga användare). Dessa särskilt farliga ämnen finns på den så kallade kandidatförteckningen²⁰. Även konsumenter har rätt att få informationen om varors innehåll av ämnen på kandidatförteckningen på begäran inom 45 dagar.

Vill du ha det här brevet elektroniskt så du kan använda länkarna nedan direkt, gå till:

<https://www.kemi.se/tillsyn-av-museibutiker>

Här hittar du mer information om reglerna

Faktablad om kemiska ämnen i varor:

<https://www.kemi.se/global/faktablad/faktablad-kort-om-kemiska-amnen-i-varor.pdf>

Faktablad om Reach och varor:

<https://www.kemi.se/global/faktablad/faktablad-regler-i-reach-for-kemiska-amnen-i-varor.pdf>

¹⁶ Declaration of Conformity (DoC) är ett formellt intyg från tillverkaren att produkten uppfyller kraven i lagstiftningen

¹⁷ Reach-förordningen (EG nr 1907/2006)

¹⁸ POPs-förordningen (EG nr 850/2004)

¹⁹ Förordningen är den svenska implementeringen av RoHS-direktivet 2011/65/EU

²⁰ <https://www.echa.europa.eu/sv/candidate-list-table>

Faktablad om kemikaliekraV i POPs-förordningen:

<https://www.kemi.se/global/faktablad/faktablad-om-kemikaliekraV-i-pops-forordningen.pdf>

Faktablad om RoHS (Förordning 2012:861 om farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning)

<https://www.kemi.se/global/faktablad/faktablad-rohs-direktivet.pdf>

Vägledning för tillverkare och importörer av varor: <https://www.kemi.se/vagledning-for/foretag/tillverkare-eller-importor/varor>

Några tips till dig som säljer varor

- Välj seriösa leverantörer som känner till vilka ämnen som är begränsade enligt lagstiftning.
- Ställ krav på leverantörer att kemikaliereglerna ska vara uppfyllda. Ställ gärna specifika och skriftliga krav på vilka regelverk som ska vara uppfyllda och vilka ämnen som inte får finnas i dina produkter.
- Begär att få veta av din leverantör om varorna innehåller ämnen på kandidatförteckningen.
- Begär in testrapporter eller annan dokumentation från leverantören som visar att varorna inte innehåller förbjudna kemiska ämnen och ämnen på kandidatförteckningen. Dessa ämnen har bedömts vara särskilt farliga och bör helst undvikas.
- Låt testa varorna (stickprover) på laboratorium för att se att de inte innehåller förbjudna ämnen.

Med vänliga hälsningar

Mariana Pilenvik
mariana.pilenvik@kemi.se
08-51941 341

Charlotte Rahm
charlotte.rahm@kemi.se
08-519 411 97

Bilagor:

Råd till företag

Bilaga 3 Ämnen som analyserades i projektet

Ämne/ämnen	CAS nr	Gränsvärde och regelhänvisning (observera att vissa ämnen kan vara begränsade på flera ställen än nedan listade)
Bromerade flamskyddsmedel		
Bis(pentabromophenyl) ether (decabromodiphenyl ether) (DecaBDE)	1163-19-5	Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Hexabromocyclododecane (HBCDD) and all major diastereoisomers identified	25637-99-4	POPs-förordningen <i>0,01 viktprocent</i>
		Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Polybromerade bifenyler (PBB)		RoHS- direktivet <i>0,1 viktprocent</i>
Polybromerade difenyletrar (PBDE)		RoHS- direktivet <i>0,1 viktprocent</i>
Ftalater		
Benzyl butyl phthalate (BBP)	85-68-7	RoHS- direktivet <i>0,1 viktprocent</i>
		Reach-förordningen, Bilaga XVII, post 51 (enbart leksaker) <i>0,1 viktprocent</i>
		Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Bis(2-ethylhexyl) phthalate (DEHP)	117-81-7	RoHS- direktivet <i>0,1 viktprocent</i>
		Reach-förordningen, Bilaga XVII, post 51 (enbart leksaker) <i>0,1 viktprocent</i>
		Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Dibutyl phthalate (DBP)	84-74-2	RoHS- direktivet <i>0,1 viktprocent</i>
		Reach-förordningen, Bilaga XVII, post 51 (enbart leksaker) <i>0,1 viktprocent</i>
		Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Di-n-octylphthalate (DNOP)	117-84-0	Reach-förordningen, Bilaga XVII, post 52 (enbart leksaker) <i>0,1 viktprocent</i>
		Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Diisodecylphthalate (DIDP)	26761-40-0	RoHS- direktivet <i>0,1 viktprocent</i>
		Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>

Diisononylphthalate (DINP)	28553-12-0	Reach-förordningen, Bilaga XVII, post 52 (enbart leksaker) <i>0,1 viktprocent</i>
Diisobutyl phthalate (DIBP)	84-69-5	RoHS- direktivet <i>0,1 viktprocent</i>
		Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Dihexyl phthalate (DnHP)	84-75-3	Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Bis(2-methoxyethyl) phthalate (DMEP)	117-82-8	Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Dipentyl phthalate (DPP)	131-18-0	Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
1,2-Benzenedicarboxylic acid, di-C7-11-branched and linear alkyl esters (DHNUP)	68515-42-4	Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
1,2-Benzenedicarboxylic acid, dihexyl ester, branched and linear	68515-50-4	Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
1,2-Benzenedicarboxylic acid, di-C6-8-branched alkyl esters, C7-rich (DIHP)	71888-89-6	Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
1,2-benzenedicarboxylic acid, di-C6-10-alkyl esters or mixed decyl and hexyl and octyl diesters, with \geq 0.3% of dihexyl phthalate	EC No. 201-559-5	Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Metaller		
Bly		RoHS-direktivet <i>0,1 viktprocent</i>
		Reach-förordningen, bilaga XVII, punkt 63 <i>0,05 viktprocent</i>
		Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
		Batteridirektivet, batterier som innehåller bly ska märkas med Pb <i>0,004 viktprocent</i>
Kadmium		Reach-förordningen, bilaga XVII, punkt 23 <i>0,01 viktprocent</i>
		RoHS-direktivet <i>0,01 viktprocent</i>
		Batteridirektivet 0,002 viktprocent
Kvicksilver		RoHS-direktivet <i>0,1 viktprocent</i>
		Batteridirektivet <i>0,0005 viktprocent</i>
Övriga ämnen		
Alkaner, C10-13, klorerade (SCCP)	85535-84-8	POPs-förordningen <i>0,15 viktprocent</i>
		Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>

Azodikarbonamid (ADCA)	123-77-3	Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
EGDME (1,2-dimetoxietan)	110-71-4	Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
DEGDME (2,2'-dimetyldietyleter)	111-96-6	Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
TEGDME (2,5,8,11-tetraoxadodekan)	112-49-2	Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
1,3-propansulton	1120-71-4	Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
Bisfenol-A	80-05-7	Reach-förordningen, bilaga XVII, punkt 66 <i>0,02 viktprocent</i>
		Reach-förordningen, Kandidatförteckningen <i>0,1 viktprocent</i>
		Leksaksdirektivet <i>0,3 viktprocent</i> <i>Migration: 0,04 mg/l</i>

Bilaga 4 Kontrollerade varor

Tabellerna nedan visar en sammanställning av granskade företag och produkter i projektet. Vi har enbart genomfört stickprovskontroller av företagens varor och enbart analyserat efter vissa ämnen. Vi har inte kontrollerat att varorna uppfyller kraven i alla lagstiftningar de omfattas av. Kolumnen *Analyserade reglerade ämnen över haltgräns* har olika koder/markeringar.

Fetmarkerad text innebär att ämnet fanns i en halt över gränsvärdet i RoHS-direktivet, batteri-direktivet, Reach-förordningen eller POPs-förordningen. *Kursiv text* innebär att ämnet inte är förbjudet men finns med på kandidatförteckningen i Reach-förordningen.

Delprojekt Batterier och batteriprodukter

			Analyserade
Bike Action, Baklampa Pakethållare 2-led	Art nr XC986A-LB02 EAN 2500018500052	Sportson/Bike action i Sverige AB	Kadmium i batteri
Miniräknare Citizen CTC-110-valutaberäkning	Art nr 90020982 EAN 4562195133063	Witre AB	nej
Skrivbordslampa Adema	Art nr 79484		
Köksvåg- Cuisinart	EAN 3030058000056	Cervera AB	nej
Globe Lampa Sladdlös 13x14 cm, ByOn	Art nr 106682		
Little&Bigger Dot Katt Laserpekare		Arken Zoo Nord AB Leverantör: Zoo Support Scandinavia AB	nej
C.K 8 LED pocket inspection light 120 lm	Art nr 301-09-154 Typ nr T9410 EAN 5013969977479	Elfa Distrelec AB	
Digital Universal Termometer	Art nr M514R EAN 4015177510166	Vikingsun AB	nej
Skedvåg	Art nr M494 EAN 4015177130098	Vikingsun AB	
Biltema Silveroxidbatterier (SR43SW)	Art nr 38-4220	Biltema	nej
Biltema Alkaline 1,5 V	Art nr 38-372	Biltema	
TEC Belysningsatts Fram&bak - LUNGO		Cycleurope Sverige AB	<i>EGDME i batteri</i>
TEC Belysningsatts Fram&bak DUO			
TEC Belysningsatts Fram&bak NITE		Cycleurope Sverige AB	nej

Produkt	Artikelnummer/ EAN-kod	Kontrollerat företag	Analyserade reglerade ämnen över haltgräns
Duracell activeair 312	EAN 4043752174748	Apotea Leverantörer: Oriola AB/ Sennberg AB/ Celltech Abatel AB	nej
Duracell 2032	EAN 5000394203921	Apotea Leverantörer: Oriola AB/ Sennberg AB/ Celltech Abatel AB	EGDME
Energizer Alkaline power	EAN 7638900410686	Energizer	nej
Energizer 2032 Lithium 3V	EAN 7638900248357	Energizer	EGDME
Nitecore NL166	Art nr RCR123A EAN 6952506490318	Svenska batterilagret AB	nej
Digital Multimeter HoldPeak HP-37C		Svenska Batterilagret AB	SCCP, Bly, DEHP, DBP
Eldorado Batteri 1,5 V Alkaliskt LR6 AA		Dagab AB	nej
Fixa Alkaliskt 1,5 V LR03 AAA		Dagab AB	nej
Lithium ion 18650 Rechargeable 3,7 V		GP Batteries/ GPBM Nordic AB	1,3-propansulton
Ultra plus Alkaline battery 15 AUP LR6 AA 1,5 V		GP Batteries/ GPBM Nordic AB	nej
Lampa cykel LED vit/röd 2 pack	Art nr 63517 EAN 7331598635170	Dynäs Import AB	EGDME i batteri
Flashlight vision ficklampa	EAN 3661190008961	BIOS AB	nej
Digitalvåg 40 kg	Art nr 20180697 EAN 7320730697008	BIOS AB	Kadmium i batteri Bly
Lazer TS+ Hjämlampa		Shimano Nordic Cycle AB	1,3-propansulton, EGDME i batteri
Lazer Rollsys Hjämlampa		Shimano Nordic Cycle AB	Kvicksilver i batteri
Kitchen Craft Timer Pepparkaksgubbe		Lyckas med mat i Luleå AB	Bly
Kitchen Craft Digital Köksvåg, Mus		Lyckas med mat i Luleå AB	1,3-propansulton, EGDME i batteri

Delprojekt Musikelektronik

Produkt	Artikelnummer/ EAN-kod	Kontrollerat företag	Analyserade reglerade ämnen över haltgräns
Microphone Samson	Art nr SCR21S EAN 809164008316	Music Retail 4sound	nej
Microphone Monacor	Art nr DM 70 SW EAN 4007754094039	Eluxson AB	<i>DEHP</i>
Gitarrkabel	Art nr IKN06PPSW/832312 EAN 4250046803615	Music Retail 4sound	nej
Flat Patch cable	Art nr PCF-PG58 520620 EAN 732100072407	Music Retail 4sound Leverantör: EBS Sweden	SCCP, Bly, DEHP
Hörlurar ATH-AVC200	Art nr 973385 EAN 4961310131975	Luthman SMTTS AB	nej
Microphone cable M2	Art nr M2FM10100 EAN 4250046806562	Luthman SMTTS AB	nej
Mikrofon Pulse PM02	Art nr 120705	Polysonic	Bly
right angles patch cables	Art nr MXR 3PDCP06 EAN 710137091214	Polysonic	nej
Hörlurar HPH-50	Art nr HPH-50	Yamaha	nej
Stämapparat	Art nr YTC5	Yamaha	nej
M1 Dynamic Microphone		Gear4music	nej
Digital Gitarr/Bas stämapparat	Art nr BC-650 EAN 5060166242206	Gear4music	nej
Sub Zero SZH Hörlurar	Art nr SZH100 EAN 5055888817276	Gear4music	nej
Stämapparat Rock Tuner	Art nr RTCT3 EAN 4033685010039	Flaa Music AB	nej
Flat Patch Cable	Art nr RBOCABPCF20BLK EAN 4033685294132	Flaa Music AB	nej
Partymic Microphone Omnitronic	Art nr 13000450	Team Lucas Production AB	Bly, SCCP, DEHP
Sommer Cable DMX		Team Lucas Production AB	nej

Delprojekt Museibutiker

Produkt	Artikelnummer/ EAN-kod	Kontrollerat företag	Analyserade reglerade ämnen över haltgräns
Kylväska insekter	Art nr TOTE066	Naturhistoriska Riksmuseet	nej
Pennfodral 3D	EAN 5055727543243	Naturhistoriska Riksmuseet Leverantör: Krabat & Co AB	Kadmium
Mini insect collection		Naturhistoriska Riksmuseet	nej
Myntbörs panda	Art nr FRAN043	Naturhistoriska Riksmuseet	nej
Klocka - slap watch	Art nr 22013 EAN 92389220131	Naturhistoriska Riksmuseet	Bly
Blått glas		Medelhavsmuseet	nej
Keramikkål		Medelhavsmuseet	nej
Badanka farao		Medelhavsmuseet	nej
Diadem Kleopatra	Art nr 1559	Medelhavsmuseet	Bly
Reflex Glimmis Egypten		Medelhavsmuseet Leverantör: Popomax AB	<i>DEHP</i>
Cosmetic pouch Dancing Queen	Art nr 20131210	Abbamuseet/ POP Story AB	nej
ABBA Powerbank	Art nr 20131147	Abbamuseet/ POP Story AB	nej
Rain Poncho	Art nr 20130647	Abbamuseet/ POP Story AB	nej
Embroidery ATM Silhouette	Art nr 20130967	Abbamuseet/ POP Story AB	nej
ABBA Badge ATM5013	Art nr 20130059	Abbamuseet/ POP Story AB Leverantör: Introshowroom AB	<i>DEHP</i>
Pilbåge	Art nr BA73707-40	Sagoleklandet Junibacken AB	nej
Micki Pippi kängor	Art nr 44360500	Sagoleklandet Junibacken AB	nej
Muminboll		Sagoleklandet Junibacken AB	nej
Minidjur	Art nr 471034	Sagoleklandet Junibacken AB	nej

Produkt	Artikelnummer/ EAN-kod	Kontrollerat företag	Analyserade reglerade ämnen över haltgräns
Pippi plånbok	Art nr 44376700 EAN 7315624437679	Sagoleklandet Junibacken AB Leverantör: Micki Leksaker AB	SCCP, DEHP
3Dstickers	Art nr DJ09783	Sagoleklandet Junibacken AB	nej
Servettring krona	Art nr 1006040	Vasamuseet Leverantör: Mr Fredrik AB	Bly
Kritor stjärna		Vasamuseet	nej
Börs plast 3 färg		Vasamuseet	nej
Vasaskepp tenn	Art nr 1015007	Vasamuseet	Bly (samlarobjekt)
Vikinga svärd (mjukt)	Art nr 14477 EAN 5708476088243	Historiska museet	nej
Pilbåge + pilar junior	Art nr 13828	Historiska museet	nej
Barnring vildsvin	Art nr 13741 EAN 662254625158	Historiska museet Leverantör: Ohlsson & Lohaven AB	Bly ²¹
Presentask Fågelmatare	Art nr 14562 EAN 5050588006111	Historiska museet	nej
Regnponcho	Art nr 14312 EAN 5027455383071	Historiska museet	Nej
Skrivbordsunderlägg (Skärmatta transparent A3)	Art nr 409550060 EAN 5707644463929	Moderna museet	Nej
Regnponcho	Art nr P001-A	Moderna museet	Nej
Reflex firefly	Art nr Double-02	Moderna museet Leverantör: Introshowroom AB	DEHP
Plastbok	EAN 9761784937928	Moderna museet	Nej
Mini tubebook light	Art nr BL12- EU	Moderna museet	Nej
Best Friend Get Connect lamprör	EAN 7300009502837	Tekniska Museet Leverantör: Robetoy	Bly
Game Over Portable USB Charger	Art nr CHAR08 EAN 5055071730252	Tekniska Museet	Bly, Kadmium, SCCP, DBP
KidzLabs Lemon Clock	Art nr 00-03306 EAN 4893156033062	Tekniska museet	Nej
The mini Pac USB cable	EAN 7322130907053	Tekniska Museet Leverantör: Poweraware AB	Bly

²¹ Omfattas inte av begränsningen av bly i smycken, eftersom ringen sattes ut på marknaden för första gången innan begränsningen började gälla.

Super Mario Key Ring	Art nr KE060908NTN EAN 8718526027891	Tekniska Museet	Bly, DEHP
Ficklampa			
Magnet		Armémuseum	Nej
Nyckelring patron			
Tennsoldater		Armémuseum	<i>Bly (samlarobjekt)</i>
Badanka soldat			
Magnet Nationalmuseum		Nationalmuseum	Nej
Plänka "Stilleben med blomsterbukett upphängd i rött band"	Art nr 24206 EAN 7350016128155		
Osynliga Spelkort	Art nr 2251	Nationalmuseum	Nej
Tygportmonä	Art nr 24288		
Orange Flame Tree anteckningsbok	Art nr 24268 EAN 9781786645661	Nationalmuseum	Nej

Delprojekt Samverkan med Elsäkerhetsverket

			Analyserade
Väggarmatur	Anges ej ²²	Anges ej ¹⁷	Bly
Jump Start, starthjälp (laddaren)	GQ12-150050-AG	Biltema	Bly
Laddare	ETA-U90E		
Laddare	Anges ej ¹⁷	Anges ej ¹⁷	Bly
Pannlampa (laddaren)	LC-H042100		
Bordsfläkt	TV-H180217	Group Buy A/S	Bly
Lamppropp	92B1		
Glödlampsparmatur	Snake	Casalo Group	Nej
Bordlampa	550021		
Värmefläkt	KA-5045	Ellos AB	Nej
Golvampa med LED- modul	19495-15		
Fontänpump		Ronald A/S ²³	SCCP, DEHP, DBP

²² På grund av oklarhet med spårbarhet anges inte artikelnummer eller företagsnamn

²³ Ärende vidarebefordrat till Danmark eftersom företaget är danskt.

KEMI

Kemikalieinspektionen

Box 2, 172 13 Sundbyberg
08-519 41 100

Besöks- och leveransadress
Esplanaden 3A, 172 67 Sundbyberg

kemi@kemi.se
www.kemikalieinspektionen.se